

EKONOMICKÉ CYKLY

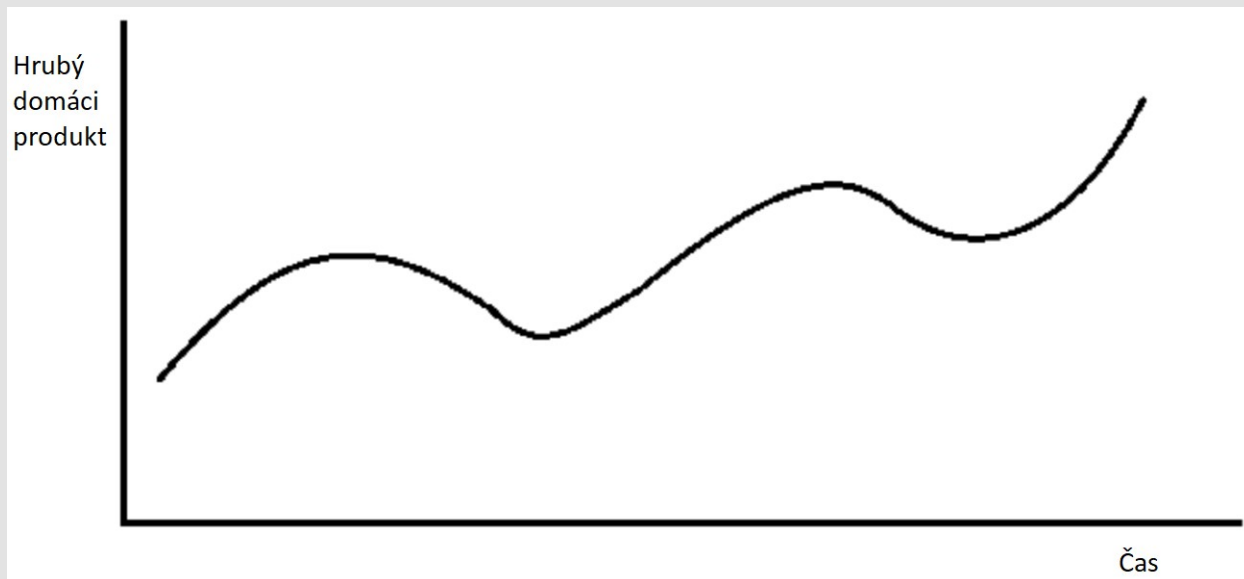

Image from Pixabay

Čo je to ekonomický cyklus?

Prirodzene očakávame, že v slovenskej ekonomike by sa mala výroba ako aj príjmy z roku na rok zvyšovať. Bohužiaľ, ako sme boli svedkami aj v nedávnej minulosti, každé národné hospodárstvo je ovplyvnené trhovými a environmentálnymi aktivitami, ktoré môžu spôsobiť pokles produkcie. Vo všeobecnosti každá ekonomika sa vyvíja v tzv. ekonomických cykloch, kedy sa striedajú obdobia rastu s obdobiami poklesu ekonomickej aktivity. Obrázok 1 znázorňuje takýto vývoj národného hospodárstva

Na obrázku vidíme tri obdobia rastúcej ekonomiky, ktoré sa nazývajú expanzia. Každá expanzia končí vrcholom po ktorom nasleduje recesia (pokles ekonomickej aktivity). Recesia končí najnižším bodom, ktoré sa nazýva dno cyklu. Po každom dne začína nová expanzia. Obdobie od jedného vrcholu po druhý vrchol je jeden ekonomický cyklus.

Neexistuje štandardná dĺžka ekonomického cyklu. Jeden cyklus môže trvať dlhšie ako druhý. V období expanzie nie je nikdy jasné, kedy sa expanzia skončí. Ekonomické cykly sú teda dosť nepredvídateľné. Niekedy môže ekonomika rásť dlho a rýchlo, inokedy je expanzia krátka a mierna. Takisto je to aj s recesiou. Niekedy trvá dlho, inokedy sa recesia rýchlo skončí a nasleduje expanzia.

Čo sa deje počas ekonomického cyklu?

Priemyselná produkcia rastie počas expanzie a klesá cez recesiou. To isté sa deje aj so zamestnanosťou. Skoro každý, kto má záujem o prácu, si ju aj nájde počas expanzie, kým v recesii je veľmi ťažko získať vhodnú ponuku práce, lebo je nezamestnanosť vysoká. Mzdy najviac rastú počas expanzie a naopak klesajú alebo stagnujú cez recesiou. Robotníci a iní zamestnanci by preto mali mať radi expanziu a nenávidieť recesiou.

Firmám sa darí počas expanzie, kedy aj veľa investujú do nového kapitálu. Rovnako sa darí počas expanzie aj domácnostiam, ktoré tiež viac nakupujú dlhodobé statky ako sú autá alebo nábytok. Počas recesie majú domácnosti nižšie príjmy, a preto aj investujú podstatne menej. Je to logické, lebo počas expanzie rastú

mzdy a klesá nezamestnanosť, čím rastie optimizmus a sebavedomie domácností. Firmy sa majú taktiež lepšie počas expanzie ako v recesii. Počas expanzie ich zisky väčšinou rastú.

Keď ekonomika rastie, vytvárajú sa pracovné miesta. Pri vysokom raste môže nastať situácia, že už nie sú robotníci, ktorí by mohli pracovať v preplnených fabrikách a výrobné kapacity sú využívané na 100 percent. Takáto situácia sa prejaví na raste miezd a nájomného, rastú aj ceny výrobkov a služieb. V konečnom dôsledku sa zvýši inflácia (rast cien). Počas expanzie rastú aj úrokové sadzby. Zvyšuje ich centrálna banka, aby bojovala proti inflácií.

Recesia je zlá hlavne pre malé firmy. Tie bežne nemajú dostatok hotovostných rezerv alebo zabezpečenia na získanie pôžičky. Banky im preto nie sú vždy ochotné poskytnúť preklenovací úver na prekonanie ťažkého obdobia. Počas recesie je preto veľa bankrotov malých podnikov, zvlášť keď je recesia hlboká a dlhá. Firmy, ktoré chcú prekonať recesiu musia často prepúšťať zamestnancov, aby šetrili náklady. Zostávajúci pracovníci musia preto dlhšie a tvrdšie pracovať, čo sa im nie vždy hodí.

Image from Pixabay

Čo sa dá robiť s recesiou?

Domácnosti aj firmy by si mali uvedomiť, že po dobrých časoch skôr alebo neskôr príde recesia a mali by sa na túto situáciu pripraviť. V dobrých časoch by firmy aj domácnosti mali myslieť aj na budúce zlé časy, kedy ceny budú klesať a objednávky sa znižovať. Firmy by mali byť schopné flexibilne sa prispôbovať situácii na trhu. Počas recesie by si firmy nemali dovoliť stratiť dobrých zákazníkov a dobrých zamestnancov. Okrem ekonomických opatrení, musia firmy aj dobre komunikovať so svojim prostredím a vedieť zdieľať ťažkosti recesie medzi vedením a zamestnancami. Dobrí manažéri by však v prvom rade mali byť racionálni, nepodliehať počas recesie alebo expanzie nepodloženým náladám, prehnanému optimizmu alebo pesimizmu. Firmy by mali taktiež skúmať stav ekonomiky a predvídať budúcnosť. Veľmi užitočné je sledovať názory ekonómov a analytikov.

Odvetvia podnikania, ktoré silno negatívne podliehajú vplyvu recesie

- Reštaurácie
- Stavebníctvo
- Módne oblečenie
- Elektrické zariadenia
- Medzinárodné dovolenkové cestovanie
- Reklama a marketingové služby

Odvetvia podnikania, ktoré silno pozitívne podliehajú vplyvu recesie

- Diskontné predajne
- Rýchle občerstvenie
- Domáce dovolenkové cestovanie
- Alkohol a cigarety